

Kertas Bil. 41/2015

PENYATA JAWATANKUASA PILIHAN MENGENAI PIHAK BERKUASA TEMPATAN (JP-PBT) BAGI DEWAN NEGERI SELANGOR BERHUBUNG ISU PELUPUSAN SAMPAH DAN PEMBERSIHAN AWAM

PENYATA JAWATANKUASA PILIHAN MENGENAI PIHAK BERKUASA TEMPATAN (JP-PBT) BERHUBUNG ISU PELUPUSAN SAMPAH DAN PEMBERSIHAN AWAM

1. PENDAHULUAN

- 1.1. Ini adalah Penyata Jawatankuasa Pilihan Mengenai Pihak Berkuasa Tempatan (JP-PBT) (selepas ini disebut sebagai "Jawatankuasa").
- 1.2. Penyata ini akan membentangkan secara khusus masalah-masalah berkenaan pelupusan sampah dan pembersihan awam yang dihadapi kesemua Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) di Selangor.
- 1.3. Pembentangan Penyata ini bertujuan untuk memaklumkan kepada Kerajaan Negeri masalah-masalah berkenaan dan sekali gus Jawatankuasa ini mahu mengemukakan syor dan cadangan-cadangan yang perlu diambil supaya masalah berkaitan pelupusan sampah dan pembersihan awam dapat diselesaikan.

2. AHLI-AHLI JAWATANKUASA

- 2.1. Ahli-ahli Yang Berhormat berikut telah dilantik menganggotai Jawatankuasa ini:
  - a) Y.B. Tuan Dr. Idris bin Ahmad (ADN Kawasan Ijok) Pengerusi
  - b) Y.B. Datuk Seri Wan Azizah binti Wan Ismail (ADN Kawasan Kajang) Ahli
  - c) Y.B. Tuan Rajiv a/l Rishyakaran (ADN Kawasan Bukit Gasing) Ahli
  - d) Y.B. Tuan Dr. Abd Rani bin Osman (ADN Kawasan Meru) Ahli
  - e) Y.B. Puan Dr. Halimah binti Ali (ADN Kawasan Selat Klang) Ahli
  - f) Y.B. Tuan Ng Tien Chee (ADN Kawasan Balakong) Ahli
  - g) Y.B. Puan Halimaton Saadiah binti Bohan (ADN Kawasan Kota Damansara) Ahli

3. LATAR BELAKANG

- 3.1. Ekoran daripada jumlah aduan yang agak tinggi berkenaan isu pengurusan sampah dan pembersihan awam oleh PBT di Selangor, Jawatankuasa Pilihan

Mengenai Pihak Berkuasa Tempatan (JP-PBT) melalui mesyuarat bertarikh 22 Januari 2015 (Bil. 1/2015) dan 30 April 2015 (Bil. 2/2015) bersetuju untuk menyediakan satu pernyataan berhubung isu ini dalam usaha untuk membantu Kerajaan Negeri menyelesaikan dan menjadikan sistem pengurusan dan pelupusan sampah di Selangor lebih efisien.

3.2. Oleh itu, pada 27 Februari 2015, Jawatankuasa telah mengadakan satu pendengaran tertutup yang melibatkan kesemua PBT di Selangor serta wakil-wakil rakyat yang terdiri daripada Ahli Majlis, Ahli Dewan Negeri dan Ahli Parlimen. Wakil-wakil daripada PBT telah mengemukakan permasalahan yang dihadapi berkenaan isu ini dan seterusnya turut mengemukakan beberapa cadangan kepada Jawatankuasa untuk dipertimbangkan. Laporan Pendengaran Tertutup tersebut adalah seperti di **Lampiran 1**.

3.3. Ahli Jawatankuasa yang hadir pada sesi pendengaran tersebut adalah seperti berikut:

a)	Y.B. Tuan Dr. Idris bin Ahmad (ADN Kawasan Ijok)	Pengerusi
b)	Y.B. Tuan Rajiv a/l Rishyakaran (ADN Kawasan Bukit Gasing)	Ahli
c)	Y.B. Tuan Dr. Abd Rani bin Osman (ADN Kawasan Meru)	Ahli
d)	Y.B. Puan Dr. Halimah binti Ali (ADN Kawasan Selat Klang)	Ahli
e)	Y.B. Puan Halimaton Saadiah binti Bohan (ADN Kawasan Kota Damansara)	Ahli

3.4. Susulan daripada pendengaran tertutup tersebut, Jawatankuasa melalui satu sesi perbincangan yang di adakan pada 12 Mac 2015 telah memutuskan untuk memohon maklumat susulan daripada semua PBT untuk isu-isu yang lebih spesifik seperti berikut:

- a) Hasil kutipan cukai pintu daripada tahun 2010 sehingga kini;
- b) Jumlah kutipan sisa pepejal (sampah) mengikut bulan daripada tahun 2010 sehingga kini;
- c) Jumlah penduduk di kawasan PBT-PBT daripada tahun 2010 sehingga kini;
- d) Maklum balas bertulis daripada PBT bagaimana penduduk di kawasan mereka sepatutnya membuang:

- (i) Sampah domestik selepas satu-satu majlis keraian seperti kenduri (lebih kurang sepuluh plastik sampah bersaiz besar);
  - (ii) Pokok rambutan yang telah ditebang
  - (iii) Kotak-kotak besar daripada pembelian perabot
  - (iv) Komputer lama
  - (v) Sofa kecil
  - (vi) Almari pakaian yang besar
  - (vii) Sisa pembinaan kecil seperti penambahbaikan tandas (penggantian jubin)
- e) Maklum balas bertulis daripada PBT sama ada mereka mempunyai tapak pelupusan sampah bagi penduduk mahupun pemilik premis-premis komersial untuk membuang sampah seperti di pasar dan sebagainya.
- f) Maklum balas bertulis daripada PBT berkenaan perkhidmatan pengurusan sampah (termasuk kekerapan) mereka yang disediakan PBT untuk bangunan berstrata terutama sekali:
- (i) Rumah pangsa kos rendah
  - (ii) Kondominium
  - (iii) '*Serviced apartment*'
- 3.5. Maklum balas bertulis daripada PBT-PBT adalah seperti di **Lampiran 2**.
- 3.6. Jawatankuasa yang bermesyuarat pada 14 Mei 2015 (Bil. 3/2015) juga telah bersetuju untuk menjemput **Y.B Tuan Ean Yong Hian Wah**, Pengurus Jawatankuasa Tetap Kerajaan Tempatan, Pemutihan Kilang Haram dan Pembangunan Kampung Baru bagi memberikan taklimat berhubung, antara lain, perancangan Kerajaan Negeri untuk meningkatkan mutu perkhidmatan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) di Negeri Selangor termasuklah perkhidmatan pengurusan dan pelupusan sampah serta pembersihan awam.
- 3.7. Ahli Jawatankuasa yang hadir pada sesi pendengaran tersebut adalah seperti berikut:
a) Y.B. Tuan Rajiv a/l Rishyakaran (ADN Kawasan Bukit Gasing)	Pemangku Pengurus
b) Y.B. Datuk Seri Wan Azizah binti Wan Ismail (ADN Kawasan Kajang)	Ahli
c) Y.B. Puan Dr. Halimah binti Ali (ADN Kawasan Selat Klang)	Ahli

- d) Y.B. Tuan Ng Tien Chee
(ADN Kawasan Balakong) Ahli

4. SAKSI/PEGAWAI YANG HADIR UNTUK MEMBERIKAN KETERENGAN

4.1. Saksi yang dijemput untuk memberikan penerangan pada sesi pendengaran tertutup bertarikh 27 Februari 2015 adalah seperti berikut:

a) **Majlis Perbandaran Kajang (MPKj)**

- (i) Tuan Mohd Rashidi Bin Ruslan
Pengarah, Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam
- (ii) En. Zikri Bin Ibrahim
Penolong Pegawai Kesihatan Persekutaran, Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam

b) **Majlis Bandar raya Shah Alam (MBSA)**

- (i) En. Mohd Azmi Amer Khan
Pegawai Kawalan Alam Sekitar
- (ii) En. Abdul Rauf bin Mohd Yaacob
Pegawai Tadbir Bahagian Pengurusan Sisa Pepejal

c) **Majlis Perbandaran Subang Jaya (MPSJ)**

- (i) Y.Bhg. Dato' Norhisham bin Ahmad Dahlan
Yang Dipertua
- (ii) Puan Azura binti Mohd Don
Pengarah (Alam Sekitar)

d) **Majlis Perbandaran Klang (MPK)**

- (i) Tuan Azmi bin Muji
Pengarah Perkhidmatan Persekutaran
- (ii) Tuan Mohan A/l Pakianathan
Penolong Pengarah Perkhidmatan Persekutaran

e) **Majlis Daerah Kuala Langat (MDKL)**

- (i) Tuan Mohd Azhar Bin Mohamed Ali, A.I.S., P.J.K.
Yang Di Pertua

(ii) Tuan Abdul Aziz bin Ibrahim
Pengarah Jabatan Perkhidmatan Bandar dan Persekutaran

f) **Majlis Bandar raya Petaling Jaya (MBPJ)**

(i) Tuan Puasa bin Md Taib, S.I.S., K.M.N., A.M.S., P.P.T.
Pemangku Datuk Bandar

(ii) Tuan Lee Lih Shyan
Pengarah Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam

(iii) Puan Mahzura binti Mohd Amin
Timbalan Pengarah Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal Dan Pembersihan Awam

g) **Majlis Perbandaran Selayang (MPS)**

(i) Tuan Mohd Azizi bin Mohd Zain, A.M.S, A.M.N.
Yang Dipertua

(ii) Tuan Mohd Faizal bin Azaha
Pengarah Jabatan Pengurusan Sisa Pepejal dan Pembersihan Awam

h) **Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)**

(i) Tuan Mohamad Zain bin A Hamid
Yang Dipertua

(ii) En. Mohd Shahril bin Ramli
Pegawai Kesihatan Persekutaran

i) **Majlis Daerah Sabak Bernam (MDSB)**

(i) Puan Hajah Azlinda binti Azman
Yang Dipertua

(ii) En. Zamarul Ismail
Penolong Pegawai Kesihatan Persekutaran

j) **Majlis Daerah Kuala Selangor (MDKS)**

(i) Tuan Haji Azahari Bin Sairin, A.I.S, P.P.N.
Setiausaha Majlis

(ii) Encik Afdhal bin Ismail
Penolong Pegawai Kesihatan Persekutaran

- k) **Majlis Perbandaran Sepang (MPSp)**
- (i) Tuan Muhammad Hafiz bin Shaari
Timbalan Yang Dipertua
- (ii) Tuan Norrehan bin Amat Kasman
Ketua Unit Perkhidmatan Bandar
- l) **Majlis Perbandaran Ampang Jaya (MPAJ)**
- (i) Drs. Sarodin bin Haji Shahri
Pengarah Jabatan Perkhidmatan Bandar dan Kesihatan
- (ii) Tuan Ismail Talib
Pegawai Tadbir Jabatan Perkhidmatan Bandar dan Kesihatan
- m) **Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN) Seksyen Pihak Berkuasa Tempatan (SPBT)**
- (i) Tuan Zohary Anuar
Timbalan Pengarah SPBT

4.2. Individu yang dijemput untuk memberikan penerangan pada sesi taklimat bertarikh 14 Mei 2015 adalah seperti berikut:

- a) Y.B. Tuan Ean Yong Hian Wah
Pengerusi Jawatankuasa Tetap Kerajaan Tempatan, Pemutihan Kilang Haram dan Pembangunan Kampung Baru

5. FAKTA DAN PENEMUAN

5.1. Jawatankuasa mendapati bahawa kebanyakan PBT memaklumkan bahawa terdapat peningkatan yang ketara dalam jumlah sampah yang dibuang termasuk sampah-sampah haram di mana ia berpunca daripada pertambahan jumlah penduduk dan juga lambakan warga asing terutamanya di kawasan-kawasan PBT metropolitan seperti Majlis Bandar raya Petaling Jaya (MBPJ), Majlis Perbandaran Kajang (MPKj), Majlis Bandar raya Shah Alam (MBSA), Majlis Perbandaran Subang Jaya (MPSJ), Majlis Perbandaran Klang (MPK), Majlis Perbandaran Selayang (MPS) dan Majlis Perbandaran Ampang Jaya (MPAJ).

- 5.2. Jadual 1 di bawah menunjukkan perbandingan di antara jumlah sampah yang dikutip dan pertambahan penduduk mengikut PBT:

Bil.	PBT	Peratusan Pertambahan Penduduk (2010-2014)	Peratusan Pertambahan Kutipan Sampah Domestik (2010-2014)
1.	Majlis Bandar raya Shah Alam (MBSA)	11%	42%
2.	Majlis Bandar raya Petaling Jaya (MBPJ)	10.18%	25%
3.	Majlis Perbandaran Subang Jaya (MPSJ)	10%	14.94%
4.	Majlis Perbandaran Sepang (MPSp)	10.11%	23%
5.	Majlis Perbandaran Ampang Jaya (MPAJ)	10.10%	45%
6.	Majlis Daerah Sabak Bernam (MDSB)	14.51%	5.25%
7.	Majlis Daerah Kuala Langat (MDKL)	12.34%	27.29%
8.	Majlis Daerah Kuala Selangor (MDKS)	10.11%	37%
9.	Majlis Perbandaran Klang (MPK)	10.11%	9.3%
10.	Majlis Perbandaran Kajang (MPKj)	-	-
11.	Majlis Perbandaran Selayang (MPS)	-	-
12.	Majlis Daerah Hulu Selangor (MDHS)	-	-

Jadual 1: Anggaran peratusan pertambahan penduduk berbanding peratusan pertambahan kutipan sampah domestik di PBT-PBT di Selangor (2010-2014).

- 5.3. Namun demikian, Jawatankuasa merasakan bahawa faktor pertambahan penduduk bukanlah menjadi penyumbang utama peningkatan kutipan sampah domestik kerana kadar peratusan pertambahan penduduk adalah tidak sebesar kadar peratusan kutipan sampah kecuali di Sabak Bernam dan Subang Jaya.
- 5.4. Faktor jarak tapak pelupusan sampah juga menjadi isu kerana ia menyumbang kepada kenaikan kos serta tempoh masa yang diambil oleh kontraktor-kontraktor untuk melupuskan sampah-sampah tersebut. Selain itu, Jawatankuasa juga mendapati bahawa isu kesesakan di ‘transfer station’ terutama sekali di Seksyen 21 Shah Alam menyebabkan kutipan sampah menjadi lambat dan tidak efisien.
- 5.5. Jawatankuasa difahamkan bahawa pihak PBT mempunyai jadual bagi kerja-kerja pembersihan awam seperti pemotongan rumput, pembersihan longkang dan menyapu jalan-jalan utama. Namun demikian, PBT tidak melakukan pembersihan awam di jalan-jalan mahupun kawasan yang berada di bawah

kawal selia agensi lain seperti JKR, JPS, TNB dan sebagainya kerana mereka mempunyai jadual yang tersendiri. Jawatankuasa mengambil maklum terdapat PBT yang melakukan pembersihan awam di kawasan-kawasan tersebut namun kebanyakannya tidak dapat berbuat sedemikian disebabkan kekangan kewangan. Jawatankuasa juga mendapati jadual pembersihan awam oleh JKR tidak kerap.

- 5.6. Jawatankuasa juga mendapati bahawa kutipan bagi sampah kebun/pukal/binaan tidak dikutip secara keseluruhannya. Bagi kutipan sampah jenis ini, kebanyakannya PBT mengamalkan polisi supaya penduduk sendiri melantik kontraktor untuk melupuskan sampah-sampah tersebut. Namun demikian, PBT mengakui bahawa kontraktor-kontraktor yang dilantik oleh pihak-pihak perseorangan tidak dapat dipantau.
- 5.7. Daripada maklum balas yang diterima berdasarkan soalan-soalan yang diajukan kepada PBT seperti di Perkara 1.4 di atas, setiap PBT mengambil pendekatan berbeza dan Jawatankuasa mendapati ada PBT mempunyai kaedah pelupusan yang tidak mesra pengguna di dalam melupuskan sampah-sampah pukal yang tidak begitu besar seperti kotak-kotak besar daripada pembelian perabot.
- 5.8. Sebagai contoh, Majlis Perbandaran Kajang (MPKj) menyatakan bahawa kaedah pelupusan yang betul adalah dengan menggunakan tarikan tong *RoRo* tiga (3) tan yang menelan belanja sekitar Ringgit Malaysia Tiga Ratus (RM 300.00) bagi satu (1) perjalanan. MBPJ turut menggunakan kaedah yang sama di mana setiap tong *RoRo* akan dikenakan bayaran perkhidmatan sebanyak Ringgit Malaysia Satu Ratus Lima Puluh (RM 150.00). Jawatankuasa juga mendapati MPAJ menyediakan perkhidmatan ini secara percuma di mana penduduk boleh membuang sampah jenis tersebut pada hari yang telah ditetapkan oleh MPAJ (sekali seminggu).
- 5.9. Bagi sampah domestik selepas satu-satu majlis keraian, buat masa ini kebanyakannya PBT tidak mengenakan sebarang bayaran bagi pelupusan sampah-sampah tersebut. Namun demikian, ada PBT yang memberikan khidmat sewaan tong-tong sampah berkapasiti besar seperti MBSA yang mengenakan kadar sewaan sebanyak Ringgit Malaysia Dua Ratus (RM 200.00) bagi tiga (3) unit tong *Mobile Garbage Bin* (MBG) yang berkapasiti enam ratus enam puluh liter (660 L) setiap satu.
- 5.10. Bagi sisa atau sampah elektronik, Jawatankuasa mengambil maklum bahawa setakat ini, hanya pihak MBSA sahaja yang mempunyai kaedah pelupusan yang teratur melalui kaedah kutipan '*E-Waste*' di mana para penduduk boleh melupuskan sampah-sampah tersebut di Pusat-Pusat Kitar Semula (PKS) MBSA. Beberapa PBT seperti MDSB dan MDHS menyediakan kaunter Kitar Semula bagi tujuan ini. Jawatankuasa mendapati bahawa ada PBT, berdasarkan maklum balas bertulis yang dihantar mengehendaki pengguna membayar Ringgit Malaysia Lima Puluh (RM 50) bagi satu tan (MPSJ); Ringgit Malaysia Satu Ratus (RM 100.00) bagi satu tan (MPK) dan Ringgit Malaysia Tiga Ratus (RM 300.00) (MPKj) yang menggunakan tarikan tong *RoRo* tiga (3) tan.

- 5.11. Jawatankuasa mengambil maklum cadangan projek yang bakal dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri untuk mengasingkan sampah yang boleh dikitar semula dan sampah biasa (*general waste*) di beberapa buah kawasan perumahan di Selangor.
- 5.12. Bagi kutipan sampah di kediaman berstrata/bertingkat, Jawatankuasa mendapati bahawa kesemua PBT mengutip sampah domestik di kediaman-kediaman tersebut namun demikian, kekerapan bagi kutipan tersebut berbeza mengikut PBT. Kebanyakan PBT di kawasan metropolitan menyediakan khidmat kutipan sampah domestik setiap hari. Bagi kutipan sampah-sampah pukal dan kebun, Jawatankuasa mendapati bahawa hanya beberapa PBT yang menyediakan khidmat kutipan di kediaman-kediaman tersebut. Jawatankuasa difahamkan bahawa MBPJ tidak mengutip sampah-sampah dari apartmen berservis.
- 5.13. Jawatankuasa mendapati bahawa ada pihak-pihak yang tidak bertanggungjawab menggunakan tanah-tanah rizab serta rumah-rumah/tanah kosong bagi melupuskan sampah-sampah haram. Walaupun PBT telah membersihkan sampah-sampah tersebut, mereka tetap akan melupuskannya di kawasan-kawasan tersebut.

6. SARANAN JAWATANKUASA

- 6.1. Bagi kutipan sampah domestik di kawasan kediaman bertanah (*landed property*) yang melebihi jumlah biasa (sampah-sampah domestik selepas satu-satu majlis keraian), Jawatankuasa mencadangkan supaya PBT di Selangor boleh memberikan perkhidmatan penyewaan tong-tong sampah besar kepada penduduk.
- 6.2. Bagi tujuan ini, PBT boleh memberikan perkhidmatan menyewaan tong sampah besar (berkapasiti enam ratus enam puluh (660) liter dan ke atas) dengan kadar Ringgit Malaysia Tiga Puluh (RM 30) bagi satu buah tong supaya proses pembuangan sampah menjadi lebih teratur.
- 6.3. Jawatankuasa menyarankan supaya pihak PBT perlu memastikan cara dan kaedah permohonan bagi penyewaan tong-tong ini dapat dilakukan dengan mudah oleh penduduk.
- 6.4. Jawatankuasa menyarankan supaya kesemua sampah ini, sama ada diletakkan di dalam tong atau sebaliknya untuk dikutip oleh pihak kontraktor.
- 6.5. Jawatankuasa menyarankan Kerajaan Negeri supaya dapat mengarahkan semua PBT untuk memastikan kontraktor-kontraktor pembersihan yang mengutip sampah pukal dan sampah kebun yang dilantik untuk turut mengutip semua sampah kebun dan pukal yang dibuang oleh penduduk secara percuma dengan mengaplikasikan konsep '*general taxpayers pay*'.

- 6.6. Jawatankuasa merasakan bahawa adalah perlu bagi Kerajaan Negeri untuk memberi peruntukan tambahan kepada PBT sekiranya berlaku kekangan kewangan supaya kerja-kerja pengutipan dan pelupusan sampah dapat berjalan dengan lancar.
- 6.7. Jawatankuasa menyokong cadangan untuk mengasingkan sampah yang boleh di kitar semula dan sampah biasa (*general waste*) dan juga ingin menyarankan supaya satu projek atau inisiatif yang sama dapat dilaksanakan dengan menggalakkan penduduk supaya mengasingkan sampah pukal dan sampah kebun bagi memudahkan urusan pelupusan di mana sampah kebun boleh dihantar untuk proses pengkomposan.
- 6.8. Jawatankuasa menyarankan supaya semua PBT di Selangor dapat menyediakan tong-tong '*E-Waste*' di PKS ataupun kawasan-kawasan yang mudah untuk diakses oleh masyarakat umum. Jawatankuasa mencadangkan PBT supaya dapat melakukan kolaborasi bersama pusat-pusat membeli belah di dalam kawasan mereka dengan meletakkan tong-tong '*E-Waste*' tersebut di premis mereka.
- 6.9. Jawatankuasa menyarankan supaya kutipan bagi sampah domestik dapat dilakukan pada setiap hari di semua kawasan perumahan berstrata termasuklah rumah-rumah pangsa kos rendah, apartmen berservis, kondominium dan sebagainya.
- 6.10. Jawatankuasa menyarankan supaya kutipan bagi sampah kebun dan pukal juga dapat dilakukan di semua kawasan perumahan berstrata termasuklah rumah-rumah pangsa kos rendah, apartmen berservis, kondominium dan sebagainya supaya satu sistem perkhidmatan yang adil dapat diberikan kepada semua penduduk di Selangor.
- 6.11. Bagi mengurangkan kos para kontraktor, Jawatankuasa menyarankan supaya pihak PBT dapat membina lebih banyak '*in house transfer station*' bagi memudahkan kontraktor-kontraktor kecil yang dilantik oleh pengusaha-pengusaha kawasan komersial dan industri untuk melupuskan sampah pukal dan binaan (tidak termasuk sampah domestik) mereka. Sampah-sampah ini kemudiannya bolehlah dibawa untuk dilupuskan ke Pusat Pelupusan Utama yang biasanya terletak agak jauh dari kawasan-kawasan berpenduduk.
- 6.12. Jawatankuasa juga menyarankan supaya pihak Kerajaan Negeri sama ada melalui PBT atau Seksyen PBT Unit Perancang Ekonomi Negeri (SPBT UPEN) perlu bersedia dengan kontraktor '*in house*' atau sebuah panel kontraktor '*stand by*' bagi menggantikan tugas kontraktor-kontraktor yang gagal menjalankan tugas mereka mengikut jadual dan terma-terma yang dipersetujui dalam kontrak perkhidmatan mereka dalam masa dua puluh (24) jam.
- 6.13. Bagi memastikan kontraktor-kontraktor yang dilantik melaksanakan tugas-tugas mereka selaras dengan skop tugas yang dipersetujui dalam kontrak perkhidmatan mereka, Jawatankuasa menyarankan supaya setiap PBT melantik

pemantau bagi tujuan ini dan pemantau-pemantau ini perlulah dikawal selia oleh PBT melalui seorang Ketua Pemantau.

- 6.14. Kerajaan Negeri juga disarankan untuk melantik Syarikat Audit untuk mengaudit prestasi kontraktor-kontraktor tersebut dan memastikan laporan mereka sama dengan laporan yang dikeluarkan oleh pemantau PBT. Ini juga dilihat sebagai satu mekanisme untuk memantau pasukan pemantau PBT.
- 6.15. Kerajaan Negeri melalui PBT disarankan untuk memberikan penerangan melalui brosur atau '*billboard*' yang menerangkan secara lengkap prosedur pelupusan kesemua jenis sampah (domestik, keraian, pukal, sisa binaan, industri, e-waste, komersial) yang betul di dalam semua bahasa termasuk bahasa asing yang berkenaan (seperti Benggali, Myanmar, Nepal dan sebagainya) secara maya mahupun '*hard copy*'.
- 6.16. Kerajaan Negeri juga perlu memikirkan cara untuk mengurangkan jumlah sampah yang dijana melalui program-program pendidikan secara berterusan, kempen dan sebagainya.
- 6.17. Bagi tanah-tanah kosong dan rumah/hartanah terbiar yang dijadikan tapak pelupusan haram, pemilik sendiri perlu bertanggungjawab terhadap tanah/rumah/hartanah milik mereka. Sekiranya gagal maka Kerajaan Negeri tidak seharusnya teragak-agak untuk menyita tanah/rumah/hartanah tersebut menurut peruntukan Kanun Tanah Negara. Jawatankuasa juga menyarankan supaya Kerajaan Negeri dapat membangunkan tanah-tanah kerajaan/tanah-tanah rizab yang terbiar agar ia tidak dijadikan kawasan pembuangan sampah haram.
- 6.18. Sekiranya sesbuah PBT itu mempunyai unit pelupusan sampah mereka sendiri '*in-house unit*', PBT tersebut perlulah memastikan unit tersebut mempunyai kelengkapan yang lengkap bagi melaksanakan tugas-tugas pelupusan sampah mahupun pembersihan awam secara efektif.
- 6.19. Jawatankuasa menyarankan supaya Kerajaan Negeri dapat memikirkan cara untuk mengurangkan masa menunggu di *Transfer Station* Shah Alam supaya lori-lori yang terpaksa menunggu selama lebih dari satu jam dapat digunakan secara lebih produktif.
- 6.20. Bagi mengurangkan kesesakan di Tapak Pelupusan Jeram dan Shah Alam, Jawatankuasa menyarankan supaya kawasan-kawasan seperti kawasan utara MBSA dan MBPJ dapat mengguna pakai Tapak Pelupusan Sampah Bukit Tagar.
- 6.21. Bagi membolehkan PBT mengawal dan memantau selia kontraktor-kontraktor swasta yang dilantik oleh pengusaha-pengusaha komersial dan industri untuk melupuskan sisa industri/binaan/komersial, Jawatankuasa menyarankan Kerajaan Negeri supaya PBT mempunyai panel kontraktor yang berkelayakan dan mempunyai status kewangan yang kukuh serta kelengkapan yang sesuai untuk melaksanakan tugas-tugas tersebut. Para pengusaha hanya boleh menggunakan khidmat kontraktor panel yang diluluskan oleh PBT.

- 6.22. Jawatankuasa juga menyarankan supaya Kerajaan Negeri dapat membuat persempadanan di antara kawasan bandar dan luar bandar. Ini membolehkan satu standard pembersihan awam diguna pakai bagi kesemua agensi, tidak kira sama ada JKR, JPS, TNB atau sebagainya di kawasan bandar tersebut. Sebagai contoh, kekerapan memotong rumput adalah sebanyak dua (2) kali sebulan dan sebagainya.

7. PENUTUP

- 7.1. Jawatankuasa ingin merakamkan ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Tetap Pihak Berkua Tempatan, semua pegawai kerajaan, individu-individu serta badan-badan korporat yang telah tampil memberi keterangan dan juga pegawai-pegawai Dewan Negeri Selangor yang telah menjalankan tugas mereka dengan sempurna.
- 7.2. Jawatankuasa yakin segala saranan yang terkandung dalam penyata ini akan diberi pertimbangan sewajarnya oleh MMKN.
- 7.3. Penyata ini disediakan oleh **Y.B. Tuan Rajiv a/l Rishyakaran**, Ahli Jawatankuasa Pilihan Mengenai Pihak Berkua Tempatan (JP-PBT).
- 7.4. Ahli Jawatankuasa PBT yang telah bermesyuarat pada **9 Julai 2015** telah meluluskan penyata ini. Sekian, terima kasih.

Bertarikh pada **9 Julai 2015** di Shah Alam.

Y.B.TUAN DR. IDRIS BIN AHMAD

Pengerusi
Jawatankuasa Pilihan Mengenai Pihak Berkua Tempatan (JP-PBT)

URUS SETIA

1. Puan Elya Marini binti Darmin
Setiausaha Bahagian Dewan
2. Encik Jurasmadi bin Pauzi
Penolong Setiausaha (Dewan)
3. Puan Siti Salina binti Muftar
Setiausaha Pejabat
4. Encik Muhammad Khairil bin Khalid
Pegawai Penyelidik Pejabat Speaker